

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 43/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. januára 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o., Košická 37, Bratislava, zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Advokátska kancelária, Novomeského 25, Pezinok, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Ncb 41/2013-273 zo 4. júla 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. októbra 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o., Košická 37, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného

čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Ncb 41/2013-273 zo 4. júla 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupuje ako žalovaný v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 42 Cb 204/2009 na návrh spoločnosti ENERGOSERVIS Janda, s. r. o., 28. října 829/270, Ostrava, Česká republika (ďalej len „žalobca“). Predmetom konania je zaplatenie sumy 1 314,48 € s príslušenstvom z titulu neuhradenia faktúr za poskytnuté a vyúčtované právne služby, ako aj vzájomný návrh sťažovateľa na zaplatenie sumy 160 798,55 € z titulu náhrady škody.

V označenom konaní sťažovateľ 9. mája 2013 vzniesol námietku zaujatosti vo veci konajúcej sudkyne. Svoj návrh na jej vylúčenie z prerokovávania a rozhodovania vo veci sp. zn. 42 Cb 204/2009 odôvodnil poukazom na zrušenie prvostupňového rozsudku okresného súdu v predmetnom konaní, ako aj v inom konaní (sp. zn. 42 Cb 35/2010), v ktorom sťažovateľ vystupuje ako účastník. V oboch prípadoch bola dôvodom zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu identifikácia vady podľa § 221 ods. 1 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), teda odňatia možnosti konať pred súdom.

Ďalej sťažovateľ v námietke zaujatosti uviedol, že „... podľa dôverných informácií získaných z prostredia Okresného súdu... po zrušení predmetných rozsudkov nadobudla zákonná sudkyňa iný nepriateľský vzťah voči našej spoločnosti (odporcovi).

Opätovne aj na pojednávaní dňa 30.04.2013 vo veci sp. zn. 42 Cb/204/2009 oddemonštrovala jej nezáujem o zabezpečenie postupu podľa §-u 1 a nasl. O. s. p. a tým sa sama diskvalifikovala.

Jej iný vzťah na veci bol umocnený aj vo vzťahu na Prešetrenie vybavenia sťažnosti Krajským súdom... (sťažnosť vyhodnotená ako dôvodná)... Z prostredia Okresného súdu... presiakli informácie, že na pojednávaní dňa 30.04.2013 rozhodne ako vo veci vedenej pod sp. zn. 42 Cb/35/2010, tak aj vo veci vedenej po 42 Cb/204/2009.“

Sťažovateľ zdôraznil, že pojednávanie nariadené na 30. apríl 2013 vo veci sp. zn. 42 Cb 204/2009 *«ani len riadne neskončilo, účastníci konania neopustili miestnosť, v ktorej sa pojednávalo (sudkyňa to odporkyni neumožnila), neboli následne vyvolaní zapisovateľkou, aby vstúpili do pojednávacej miestnosti a zákonná sudkyňa si doslovne nadiktovala obsah zápisnice z údajného pojednávania vo vec sp. zn. 42 Cb/35/2010 podľa jej zmysleného textu, čo odôvodnila tvrdením:*

„ak ste voči mne vzniesli námietku zaujatosti v konaní pod sp. zn... 42 Cb/204/2009, tak ste zaujatý aj v konaní pod sp. zn. 42 Cb/35/2010“... Zákonná sudkyňa svojim konaním a správaním sa aj na pojednávaní dňa 30.04.2013 oddemonštrovala svoj nepriateľský vzťah k odporkyni.».

Krajský súd uznesením č. k. 1 Ncb 41/2013-273 zo 4. júla 2013 rozhodol, že sudkyňa okresného súdu JUDr. Marta Šašinková nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 42 Cb 204/2009. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd zdôraznil, že namietnutá sudkyňa sa k námietke zaujatosti *„vyjadrila tak, že vo veci sa necíti byť zaujatá ani pre pomer k veci ani vo vzťahu k účastníkom konania, ktorých nepozná a nie je s nimi v žiadnom vzťahu“.*

Na podklade relevantných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku krajský súd uviedol, že vylúčenie konajúceho sudcu môže byť založené iba na *„existencii určitého dôvodu, ktorý je vymedzený konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, v ktorých svetle sa sudcovská nezaujatosť javí pochybnou. K tomu, aby bol sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nepostačujú pocity účastníka o tom, či možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti, ale musí existovať konkrétny zákonom stanovený dôvod, z ktorého vyplýva pochybnosť o nezaujatosti sudcu.“.*

Ďalej krajský súd poukázal na ustálený právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorého *„meradlom pre hodnotenie objektivity sudcu nemôže byť subjektívne hľadisko účastníka konania, ktoré je spravidla motivované tým, že súd nekoná a nerozhoduje podľa jeho predstáv...“.* Preto podľa krajského súdu *„v námietke zaujatosti účastník nemôže ako dôvod použiť okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci. Postupom sa rozumejú procesné úkony súdu vrátane jeho rozhodnutí,*

ktoré upravujú vedenie konania a majú prípravný charakter. V širšom chápaní je možné k postupu sudcu priradiť aj meritórne rozhodovanie vo veci, a to aj v inej veci účastníka, ktoré je jeho ústavnou povinnosťou.

V predmetnej veci nadriadený súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by vzbudzovali pochybnosti o nezaujatosti JUDr. Marty Šašinkovej pri prejednávaní a rozhodovaní vec, pričom sudkyňa sama sa vyjadrila, že je bez vzťahu ku veci samej ako aj k účastníkom konania.

Námietka zaujatosti uplatnená žalovaným obsahuje skutočnosti, ktoré sa týkajú procesného postupu a rozhodovania sudkyne v tomto konaní, ako aj v inom konaní účastníka, pričom tieto skutočnosti zásadne nemožno použiť ako dôvod na námietku zaujatosti sudcu.“.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ opätovne poukazuje na dve súčasne pred okresným súdom vedené konania, v ktorých vystupuje ako žalovaný, pričom v oboch prípadoch bolo meritórne prvostupňové rozhodnutie krajským súdom ako súdom odvolacím zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Z toho podľa sťažovateľa nesporne vyplýva, že „súd neprerokoval a nerozhodol vec tak, aby voči účastníkom konania (sťažovateľovi) postupoval nezaujato a nestranne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie“.

O sťažovateľovej námietke zaujatosti podľa jeho názoru krajský súd rozhodol „v rozpore s požiadavkou na spravodlivosť súdneho konania... nepresvedčivo odôvodneným uznesením... Krajský súd... rozhodol o námietke zaujatosti bez toho, aby preskúmal konkrétne okolnosti. Pred rozhodnutím vo veci samej porušovateľ neumožnil sťažovateľovi, aby mal vedomosť o vyjadrení zákonnej sudkyne k námietke zaujatosti a aby sa mohol vyjadriť k jej vyjadreniu, čím porušil právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie.“.

Sťažovateľ tvrdí, že sa krajský súd «v arbitrárnom odôvodnení napadnutého uznesenia... presvedčivo a dôsledne nevyrovnal s tým, že:

1. rozhodujúcim pre posúdenie otázky zaujatosti sudcu nie je (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu;

2. *objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov a že práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti... Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne navonok javiť (rozhodnutie ESLP vo veci Delcourt proti Belgicku, 1970);*

3. *posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť;*

4. *rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená;*

5. *z judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti;*

6. *aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine iura et studio“, teda nezávisle a nestranne.».*

V závere sťažnosti sťažovateľ zdôrazňuje, že krajský súd sa „dostatočne nevysporiadal s existenciou objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré vznikli u sťažovateľa dôvodné pochybnosti o nestrannosti sudcu a to opakovane na pojednávaní dňa 30.04.2013 v predmetnej veci...

Konanie porušovateľa voči sťažovateľovi nadobudlo charakter odmietnutia spravodlivosti súdneho konania podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Porušovateľ nekonzistentným a svojvoľným postupom, arbitrárnym odôvodnením napadnutého uznesenia odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom.“.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej takto rozhodol:

„1. Základné právo obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia s. r. o. na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Ncb/41/2013-273 zo dňa 04.07.2013, doručené 27.08.2013 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Ncb/41/2013-273 zo dňa 04.07.2013 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. VENUS PROJECT Slovakia s. r. o. priznáva úhradu trov konania v sume 269,58 €..., ktoré je Okresný súd Bratislava I v Bratislave povinný zaplatiť na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. Emilie Korčekovej, do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu teda nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenšej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Z odôvodnenia sťažnosti možno identifikovať niekoľko námietok vznesených voči postupu a uzneseniu krajského súdu v konaní o sťažovateľovej námietke zaujatosti. Najviac do popredia vystupuje nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu, súčasne sťažovateľ namieta neumožnenie zaujať stanovisko k vyjadreniu zákonnej sudkyne, ktorou reagovala na sťažovateľovu námietku zaujatosti, a napokon sťažovateľ namieta arbitrárnosť napadnutého uznesenia, keďže ním krajský súd „*uplatnené námietky... nesprávne vyhodnotil...*“. Kým teda prvá a tretia námietka smerujú zjavne voči samotnému uzneseniu krajského súdu, druhá námietka atakuje postup krajského súdu pri rozhodovaní o sťažovateľovej námietke zaujatosti.

1. Ústavný súd vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy konštantne zdôrazňuje, že toto právo zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia, poukazujúc pritom aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), podľa ktorej právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať

podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997, m. m. pozri tiež rozsudok vo veci Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, Annuaire, č. 303-B). Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v napadnutom uznesení vysvetlil všetky základné a podstatné črty procesného inštitútu námietky zaujatosti a konania o nej. Rozhodujúcim je pritom zistenie, že krajský súd už vo všeobecnom pohľade akcentoval tie typické znaky konania o námietke zaujatosti, ktoré v konečnom dôsledku mali význam aj pre rozhodnutie o sťažovateľovej námietke zaujatosti.

Zdôraznil skutočnosť, že subjektívne pocity účastníka konania nie sú postačujúce pre záver o existencii pochybností o nezaujatosti konajúceho sudcu, čím podľa názoru ústavného súdu dostatočne reagoval na veľmi nekonkrétne tvrdenia sťažovateľa o „dôverných informáciách“ z prostredia okresného súdu či o priesaku informácií o spôsobe rozhodnutia na pojednávaní 30. apríla 2013.

Krajský súd tiež poukázal na pravidlo, podľa ktorého procesný postup namietaného sudcu nemôže viesť k jeho vylúčeniu z prerokovania a rozhodovania veci (§ 14 ods. 3 OSP). Na prípad sťažovateľa ho konkretizoval záverom, že sťažovateľova námietka zaujatosti *„obsahuje skutočnosti, ktoré sa týkajú procesného postupu a rozhodovania sudkyne v tomto konaní, ako aj v inom konaní účastníka, pričom tieto skutočnosti zásadne nemožno použiť ako dôvod na námietku zaujatosti sudcu“*.

Krajský súd vysvetlil dôvody svojho negatívneho rozhodnutia síce stručne, no podľa názoru ústavného súdu v odôvodnení napadnutého uznesenia predniesol argumentáciu, ktorá dostatočne odpovedá na podstatné námietkové dôvody prednesené sťažovateľom. Pokiaľ ide o údajné vyjadrenie konajúcej sudkyne, ktoré sťažovateľ v námietke zaujatosti citoval (*„ak ste voči mne vzniesli námietku zaujatosti v konaní*

pod sp. zn.... 42 Cb/204/2009, tak ste zaujatý aj v konaní pod sp. zn. 42 Cb/35/2010“), je pravdou, že krajský súd na tento dôvod konkrétne nereagoval. Nemožno však opomenúť, že citované vyjadrenie zostalo len v rovine tvrdenia sťažovateľa bez akéhokoľvek dôkazu, a tak nebolo možné od krajského súdu očakávať, že ho pri rozhodovaní o námietke zaujatosti povýši na podstatnú okolnosť súvisiacu s právnou ochranou poskytovanou sťažovateľovi v konaní o jeho námietke zaujatosti. Preto s ohľadom na citovanú stabilizovanú judikatúru ESĽP i ústavného súdu ani nemožno krajskému súdu vytknúť, že sa touto časťou námietkovej argumentácie osobitne nezaoberal.

Prvú sťažnostnú námietku tak ústavný súd hodnotí ako zjavne nedôvodnú.

2. Sťažovateľ v dôvodoch svojej sťažnosti napáda i postup krajského súdu, ktorý mu neumožnil zaujať stanovisko k vyjadreniu zákonnej sudkyne k námietke zaujatosti.

Systematicky tu ústavný súd považuje za potrebné venovať sa najprv namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

2.1 Európsky súd pre ľudské práva už výslovne judikoval, že konanie, v ktorom bola uplatnená námietka zaujatosti, sa netýka oprávnenosti trestného obvinenia alebo občianskych práv a záväzkov podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozhodnutie z 19. mája 2009 o sťažnosti č. 37111/04 vo veci Mianowicz c. Nemecko, rozhodnutie z 20. októbra 2009 o sťažnosti č. 26362/02 vo veci Ovcharenko c. Ukrajina). Preto aj ústavný súd zastáva vo svojej rozhodovacej praxi (III. ÚS 46/2012, III. ÚS 169/2013) názor, podľa ktorého medzi právom na nestranný súd zriadený zákonom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a konaním všeobecného súdu o námietke zaujatosti niet príčinnej súvislosti odôvodňujúcej ústavno-súdne testovanie takého konania z pohľadu konformity s požiadavkami vyplývajúcimi z čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Súčasne však ústavný súd zdôrazňuje, že právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa viacero čiastkových práv vyjadrujúcich požadovanú kvalitu postupov a rozhodnutí súdov. Niektoré z uvedených čiastkových práv z aplikovateľnosti na konanie o námietke zaujatosti zrejme nemožno vylúčiť (napr. právo na riadne odôvodnenia rozhodnutia súdu, pri ktorom ústavný súd zastáva názor, že je

aplikovateľné aj na súdne konania, ktoré z hľadiska ich merita vo všeobecnosti pod čl. 6 ods. 1 dohovoru subsumovateľné nie sú – pozri napr. nález vo veci sp. zn. I. ÚS 118/2010).

Vo vzťahu k druhej námietke sťažovateľa obsahovo zjavne smerujúcej k porušeniu princípu rovnosti zbraní (neumožnenie vyjadriť sa k podkladu pre rozhodnutie súdu) však ústavný súd rešpektujúc uvedenú judikatúru ESLP dospel k záveru o nedostatku ústavne relevantnej súvislosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a právom sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie garantovaným v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to práve z dôvodu, že predmetom konania o sťažovateľovej námietke zaujatosti neboli občianske práva a záväzky ani trestné obvinenie voči nemu. V tejto časti bolo potrebné teda sťažnosť vyhodnotiť ako zjavne neopodstatnenú.

2.2 Ústavný súd už viackrát vo vzťahu s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vyslovil názor, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97), a tak v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07). To by mohlo na prvý pohľad viesť k záveru o absencii relevantnej súvislosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a základným právom zaručeným čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd však neopomína, že kým aplikačný rozsah čl. 6 ods. 1 dohovoru na úrovni občianskych práv a záväzkov je vyčerpaný konaniami, ktorých výsledok je rozhodujúci („déterminante“, „decisive“) pre práva a povinnosti súkromnej povahy (rozsudok ESLP zo 16. júla 1971 o sťažnosti č. 2614/65 vo veci Ringeisen c. Rakúsko, § 94), právomoc slovenských súdov v občianskom súdnom konaní sa podľa § 7 ods. 1 OSP nevzťahuje iba na prejednávanie a rozhodovanie sporov, ale aj iných právnych vecí, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány, a dokonca podľa § 7 ods. 3 OSP aj na prejednávanie iných vecí, ak to ustanovuje zákon.

Niet pochýb, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa v rovine súdnej ochrany vzťahuje na všetky „veci“, ktoré podľa zákona spadajú do právomoci súdov. Záber základného práva na súdnu ochranu vo všetkých jeho podobách sa tak musí vzťahovať i na „veci“ nemajúce rozhodujúci význam pre práva a povinnosti súkromnej povahy. K takým „veciam“ bezpochyby patrí aj rozhodovanie nadriadeného súdu o námietkach zaujatosti sudcov súdu podriadeného. Opačný záver by materiálne znamenal ústavne neprijateľný výsledok, a to že v konaní o námietke zaujatosti sudcu nie je potrebné rešpektovať požiadavky plynúce zo základného práva na súdnu ochranu (m. m. III. ÚS 46/2012).

Už vo veci sp. zn. III. ÚS 169/2013 naznačil ústavný súd limitovaný charakter účasti v konaní o vylúčení sudcov oproti konaniu vo veci samej, keď vychádzal zo záveru, že konanie o námietke zaujatosti nepredstavuje typické sporové konanie. Dokazuje to právna úprava obsiahnutá v § 14 – § 17 OSP. Predovšetkým z nej vyplýva, že konanie o námietke zaujatosti je jednoinštančné, námietka zaujatosti podaná jednou zo strán sporovej veci sa nepredkladá na zaujatie stanoviska či vyjadrenie druhej sporovej strane, o námietke zaujatosti rozhoduje nadriadený súd, teda nie inštančne vyšší súd, čo svedčí o odlišnosti predmetu konania o námietke zaujatosti v porovnaní s konaním, z ktorého procesného priebehu táto námietka vzišla. Všetky uvedené skutočnosti naznačujú, že konanie o námietke zaujatosti sa svojou povahou blíži skôr konaniu prieskumnému ako rozhodovaniu typickej sporovej veci.

Zdôraznená jedinečnosť povahy konania o námietke zaujatosti a konania vo (sporovej) veci samej vrhá podľa názoru ústavného súdu osobitné svetlo na skutočnosť, že krajský súd neumožnil sťažovateľovi oboznámiť sa s vyjadrením zákonnej sudkyne k námietke zaujatosti a následne k nemu zaujať stanovisko. Dokazuje to i znenie § 16 ods. 1 OSP, podľa ktorého súd predloží vec nadriadenému súdu s vyjadrením sudcu na rozhodnutie o námietke zaujatosti. Povinnou súčasťou predkladaného materiálu teda nie je stanovisko účastníka konania, ktorý námietku zaujatosti podal, k vyjadreniu namietaného sudcu. Z uvedených hľadísk je potrebné vyjadrenie sudcu k námietke jeho zaujatosti vnímať skôr ako podklad pre rozhodnutie nadriadeného súdu než ako štandardný dôkaz vyžadujúci si stanovisko sporovej protistrany. Preto je ústavný súd toho názoru, že základné právo

na súdnu ochranu v konaní o námietke zaujatosti podľa § 14 – § 17 OSP nevyžaduje, aby nadriadený súd umožnil účastníkovi, ktorý námietku zaujatosti podal, zaujať stanovisko k vyjadreniu namietaného sudcu.

Druhá sťažovateľova námietka je na prvý pohľad nedôvodná.

3. Napokon sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta nesprávne vyhodnotenie obsahu jeho námietky krajským súdom. Svojou podstatou ide o nesprávne právne posúdenie veci, ktoré môže dosahovať ústavno-právny význam, ak je výrazom svojvôle konajúceho súdu či dôsledkom ústavne nekonformného výkladu podústavných právnych predpisov. Posledná sťažovateľom prednesená námietka je akýmsi zhrnutím nespokojnosti sťažovateľa s rozhodnutím krajského súdu o námietke zaujatosti.

Skutkové a právne závery všeobecného súdu teda môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). Tento konštantne judikovaný právny názor je dôsledkom ústavného konceptu oddelenosti ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) od sústavy všeobecného súdnictva.

Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré zo základných práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ v dôvodoch sťažnosti v šiestich bodoch systematicky sumarizuje nedostatky, ktoré podľa jeho názoru v konečnom dôsledku viedli k porušeniu jeho označených práv. Ústavný súd však podotýka, že argumentácia zhrnutá v spomenutých

ôsmich bodoch je skôr vyjadrením základných interpretačných pravidiel, ktoré musí súd konajúci o námietke zaujatosti pri právnom posúdení rozhodujúceho skutkového základu veci rešpektovať. Ich spoločným menovateľom je prednosť objektívneho hľadiska posudzovania (ne)zaujatosti konajúceho sudcu pred jeho subjektívnym postojom k nožnej zaujatosti. Ústavný súd sa týmito všeobecne formulovanými požiadavkami v plnej miere stotožňuje, z odôvodnenia sťažnosti však nevyplýva, v ktorom aspekte rozhodovania o sťažovateľovej námietke zaujatosti krajský súd neprípustne uprednostnil subjektívne stanovisko sudcu pred objektívnymi skutočnosťami, so zreteľom na ktoré môžu vznikáť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Sťažovateľ jednoznačne neuviedol, aké poznatky ho viedli k záveru, že krajský súd nedostatočne posúdil objektívnu stránku nožnej zaujatosti sudkyne okresného súdu.

Krajský súd zreteľne objasnil, že podľa § 14 ods. 3 OSP procesný postup a rozhodovanie konajúcej sudkyne nemôžu viesť k záveru o pochybnostiach o jej nezaujatosti. Tým reagoval na sťažovateľov poukaz na zrušenie meritórnych rozhodnutí odvolacím súdom pre odňatie možnosti konať pred súdom. Súčasne krajský súd nepriamo naznačil, že dôvody podanej námietky zaujatosti sa v značnej miere zakladajú na subjektívnych pocitoch sťažovateľa, pričom takto koncipované dôvody odmietol. Podľa názoru ústavného súdu predmetné hodnotenie krajského súdu nesignalizuje známky arbitrárnosti. Sťažovateľ námietku zaujatosti založil aj na „dôverných informáciách“ získaných z prostredia okresného súdu, odkiaľ „*presiakli informácie...*“. Neverifikovateľnosť rekapitulovaných dôvodov plne odôvodňovala záver krajského súdu o subjektívnych pocitoch sťažovateľa, na ktorých sa podstatná časť námietkovej argumentácie zakladala. Ak by krajský súd na takéto dôvody prihliadal, potom by to viedlo k absurdnej požiadavke, aby sa všeobecný súd musel zaoberať a vysporadúvať aj nijako neverifikovanými tvrdeniami účastníka konania.

Aj tretiu námietku sťažovateľa preto ústavný súd na prvý pohľad vyhodnotil ako nedôvodnú.

4. Súhrnne ústavný súd konštatuje, že sťažovateľova sťažnosť je na prvý pohľad teda zjavne neopodstatnená, lebo pri jej predbežnom prerokovaní neboli zistené žiadne signály, ktoré by po jej prijatí na ďalšie konanie boli spôsobilé viesť k vysloveniu porušenia sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie postupom ani uznesením krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Ncb 41/2013.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku nebolo potrebné zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v sťažnostnom petite (návrh na zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu, návrh na priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2014